

DIRVA

Nr. 57

Gegužės-May 16, 1960

Cleveland, Ohio

KAS SLYPI UŽ CHRUSČIOVO GRASINIMŲ?

Pastarosiomis savaitėmis Chruščiovas gana dažnai grasino Vakarams karu. Balandžio 25 Sovietijos diktatorius pareiškė naudosis jėga, jei jam nebus leista įgyvendinti jo plano Berlyne. Gegužės 1 sovietai, kaip patys skelbia, numušė JAV žvalgybinį lėktuvą. Gegužės 5 jis grasino tiems kraštams, kuriuose yra JAV raketų bazės. Praeitą savaitę grasinimus dar labiau sutirštino skelbdamas, kad "į tolimesnę agresiją" per kelias minutes atsakysiąs atominėmis bombomis.

Diplomatiniuose sluoksniuose kalbama, kad Chruščiovas savo triukšmavimais noris nukreipti dėmesį nuo sunkumų, kurie vis didėję Rusijoje.

1959 metais derlius buvęs blogas. Vidurinėje Rusijoje praeitą rudenį buvo kilęs darbininkų sukilimas, kurį reikėjo numalšinti kariuomenės pagalba. Gyventojai vis labiau skundžiasi kasdienio vartojimo prekių stoka ir gaunamųjų daiktų kokybe. Žadėtas produkcijos pakėlimas vyksta daug lėčiau, negu planuojama.

Gegužės 5 netikėtai paskelbtas Chruščiovo pagalbininkų pergrupavimas, kaip tikima, yra tų sunkumų atspindys. Diktatorius bandęs sustiprinti savo pozicijas sovietinės hierarchijos viršūnėse ir taip pat noris laimėti laiko, parodydamas žmonėms, kad jis stengiasi reaguoti į jų nusiskundimus.

Tam pačiam tikslui turį tarnauti ir jo grasinimai karu Vakarams.

Prez. Eisenhoweris, premjeras Macmillanas ir prez. De Gaulle sutaria, kad Chruščiovo grasinimai esą tušti, ir jis iš tikrųjų noris baigti arba sušvel-

ninti "šaltąjį karą".

Tačiau Vak. Vokietijos kancleris Adenaueris, kaip ir daugelis Vakarų valstybių vadovaujančių sovietinės politikos ekspertų, yra skirtingos nuomonės.

Jų įsitikinimu, Chruščiovo koegzistencinės politika paskutiniu metu susilaukusi smarkios kritikos pačiame Kremliuje. Dar labiau ji puolama Mao Ce-tungo ir Kinijos komunistų (per šiemetines gegužės pirmosios iškilmės nebuvo matyti Chruščiovo paveikslų, tik Lenino, Stalino ir Mao Ce-tungo). Praeitą vasarą labai aštriai buvęs kritikuotas Chruščiovo nusistatymas vykti Amerikon, ir vizitas tik per plauką nebuvo atšauktas.

Gegužės 5 įvykdytas aukštųjų pareigūnų pergrupavimas reiškęs Chruščiovo pastangas nušalinti priešus, bet dar daug kritikų likę aukštesiose vietose.

Chruščiovo ateitis, kaip sovietinės politikos ekspertai sako, priklausanti nuo viršūnių konferencijos. Chruščiovas iš jos turis grįžti su kokiu nors didesnio masto laimėjimu, kad savo priešus galėtų įtikinti, jog koegzistencinė politika esanti naudinga.

Jei jis negautų jokių koncesijų viršūnių konferencijos arba prez. Eisenhowerio vizito metu, Chruščiovo pozicijos, kaip specialistai sako, susilpnėtų. Tuo atveju jis būtų priverstas pasirašyti separatinę taikos sutartį su Rytų Vokietija. Ir tai sukeltų tikrą pavojų taikai, dabar esančiai ginkluotai taikai. Vak. Vokietijos kanclerio Adenauerio nuomone, Chruščiovas tą karo grėsmę galįs iškelti

šios vasaros pabaigoje pačiame JAV prezidentinių rinkimų kampanijos įkarštyje.

PARYŽIUJE prasidėjo seniai lauktoji viršūnių konferencija. Vakarų Europos sostinėse ji nesutinkama su dideliu optimizmu, ypač kad ją, anot NY Times, siegia penktojo vyro šešėlis-- prieš porą savaitių numuštojo JAV pilotų incidentas.

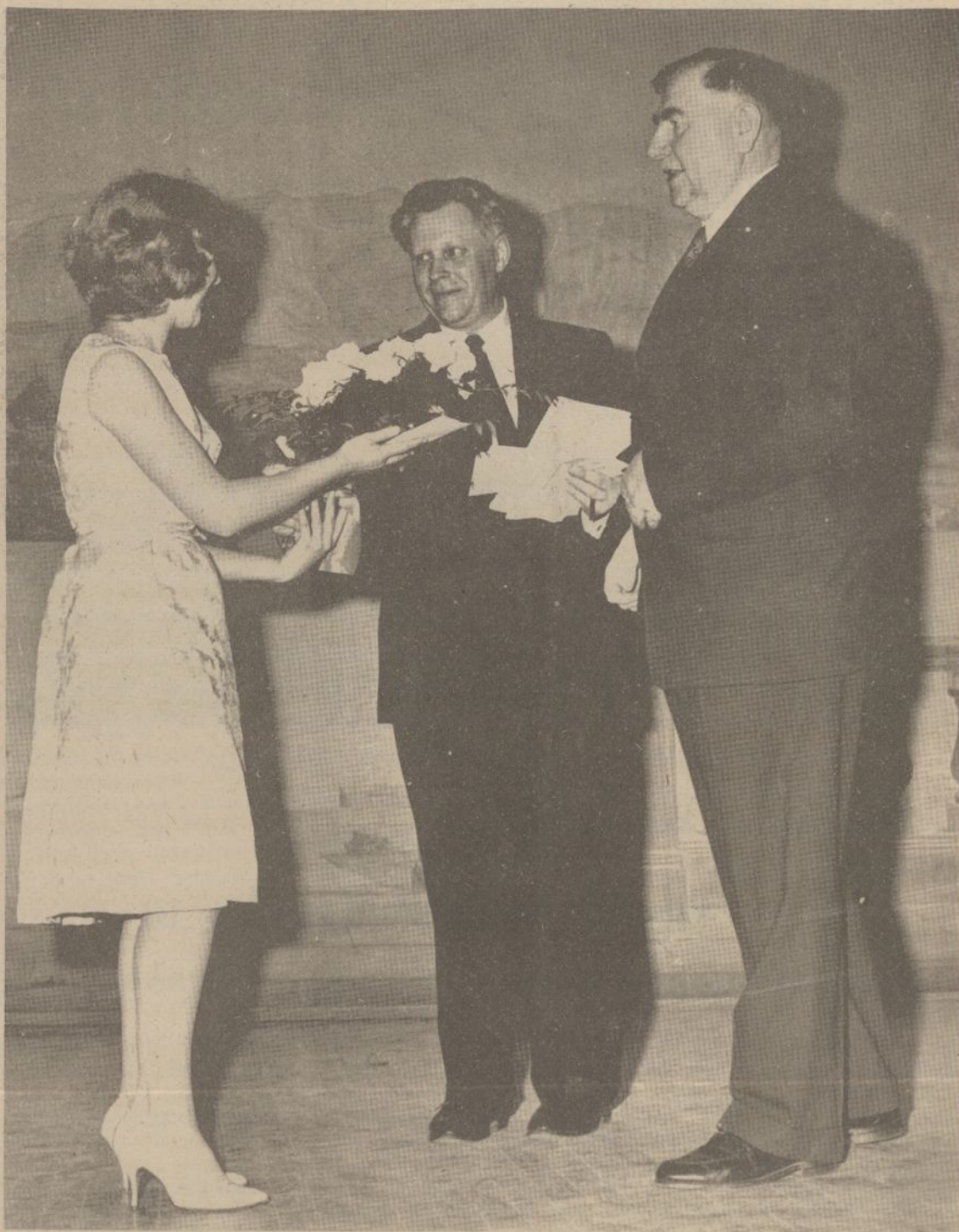
Chruščiovas atvyko į Paryžių dviem dienom anksčiau ir turėjo atskirą pasitarimą su prez. De Gaulle, tačiau pasikalbėjimas pasibaigęs nesėkmingai, nors pradžioje Chruščiovas bandęs kiek sušvelninti praeitą savaitę rodytą griežtą toną.

Viršūnių konferencijos išvakarėse sovietai iššovė erdvėn naują, didesnę už visus ligšiolinius satelitą, sveriantį per 4 tonas.

SOVIETIJA išsiuntinėjo protesto notas į Oslo, Karači ir Ankarą, kaltindama dalyvavimu "agresijoje", kuri pasireiškusi numuštojo JAV žvalgybos lėktuvo įskridimu Sovietijon.

Kitą protestą sovietai pasiuntė Iranui dėl leidimo Vakarų kraštams naudoti savo orinę erdvę CENTO kariniams manevrams.

Sovietija taip pat apkaltino Šveicariją, kad ji dviejų sovietų diplomatų areštavimu ir ištremimu bandanti nukreipti dėmesį nuo U-2 lėktuvo incidento.

Praeitą šeštadienį Dirvos suruoštame jaunųjų dainininkų, smuikininkų ir baletų šokėjų konkursiniame koncerte Vilties draugijos pirmininkas dr. J. Bartkus įteikė draugijos skirtą premiją smuikininkei Brigitai Pumpolytei, iš Philadelphia, laimėjusiai pirmąją vietą. Nuotraukoje: Brigita Pumpolytė, Dirvos redaktorius B. Gaidžiūnas ir Vilties draugijos pirm. dr. J. Bartkus. Dirvos nuotrauka

KONKURSO LAIMĖTOJAI

Praėjusį šeštadienį, gegužės 14 d., įvyko Dirvos rengtos jaunųjų dainininkų, smuikininkų ir baletų šokėjų varžybos.

Dainininkų pirmąją vietą laimėjo Vita Valikonytė, antrąją – Genovaitė Antanaitytė, abi iš Chicago.

Smuikininkų pirmąją vietą laimėjo Brigita Pumpolytė iš Philadelphia ir antrąją – Saulius Alkaitis iš Clevelando.

Baletų premijos buvo suskirstytos į 3 dalis, nes dalyvavo 2 grupės – vyresniųjų mergaičių ir vaikų. Pirmoji vieta atiteko Teresei Stasaitei, o antroji – Livijai Kasperavičiūtei. Vaikų grupėje – Mildai Jokubaitytei. Visos iš Clevelando.

Premijas įteikė: dainininkėms ALT S-gos atstovas Jonas Rimkūnas, atvykęs iš East Chicago; smuikininkams – Dr. J. Bartkus, Vilties Draugijos pirmininkas; baletų šokėjoms – aktyviausias dirvininkas Juozas Bačiūnas.

Plačiau – kitame Dirvos numeryje.

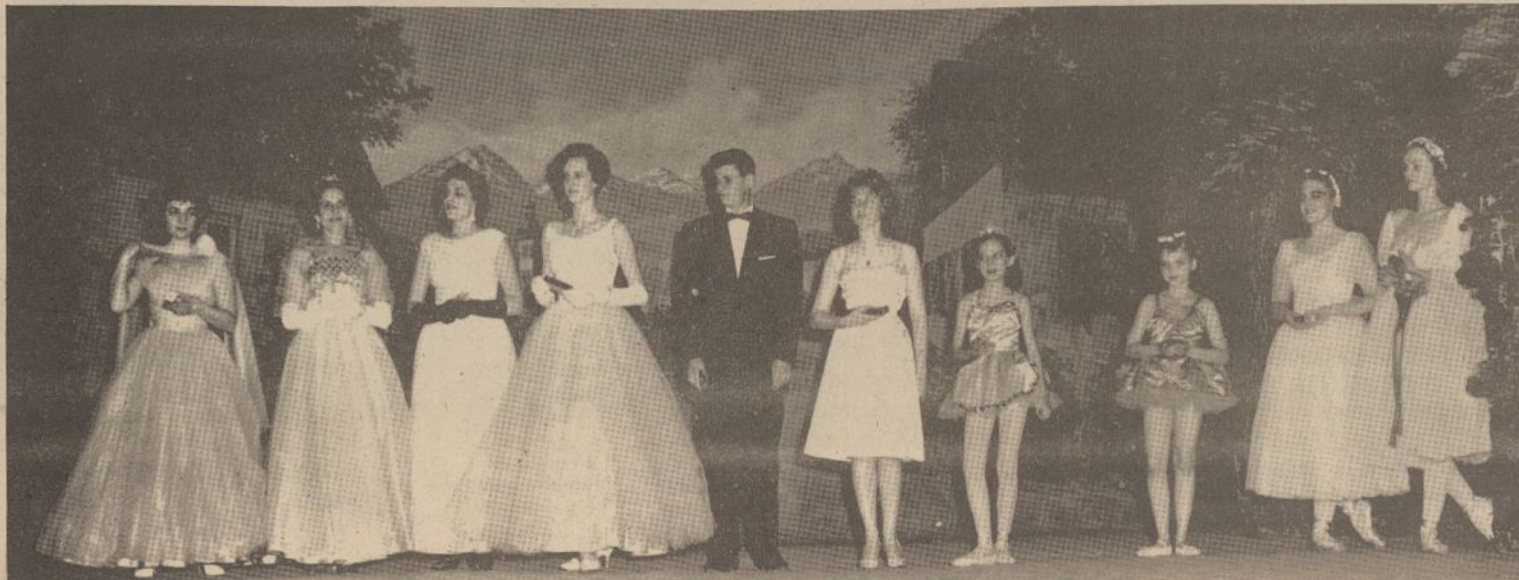

VIRŠUJE: Dainininkė Vita Valikonytė, iš Chicago, laimėjusi pirmąją vietą.

KAIRĖJE: J. Bačiūnas įteikia Dirvos skirtą premiją baletų šokėjai Teresei Stasaitei, iš Clevelando, laimėjusiai pirmąją vietą.

Dirvos nuotraukos

APAČIOJE: Dirvos suruošto jaunųjų menininkų konkursinio koncerto dalyviai (iš kairės): Vita Valikonytė, Ona Blandytė, Laima Bildušienė, Genovaitė Antanaitytė, Saulius Alkaitis, Brigita Pumpolytė, Milda Jokubaitytė, Livija Kasperavičiūtė ir Teresė Stasaitė. V. Plodzinsko nuotrauka

VIRŠUJE: LTS East Chicago skyriaus atstovas Jonas Rimkūnas, įteikia premiją dainininkei Genovaitė Antanaitytei, iš Chicago, laimėjusiai antrąją vietą. Dirvos nuotrauka

KAS IR KUR?

• **Lietuviški filmai:** Lietuva — Europos nugalėtoja ir Tremties mokykla jau užbaigti ir laukia pasirodymo įvairiose lietuvių kolonijose.

Filmai garsiniai. Rodant užtrunka pusantros valandos.

Filmų pirmasis rodymas įvyksta gegužės 29 d., sekmadienį, 2:30 val. šv. Juozapo parapijos salėje, Waterbury, Conn. Rengia Tautinės Sąjungos Waterburio skyrius.

Dėl filmų rodymo kitose lietuvių kolonijose reikia rašyti: P. Jasiukonis — 269 Norton St., New Haven, Conn. Greitesniam susiršimui šaukti telefonu: LO-cust 2-4460.

• **Dr. Juozas - Rimvydas Vaišnys ir Elona-Marija Marijosiūtė** gegužės 28 d. sukuria lietuvišką šeimą šv. Andrėjaus bažnyčioje, New Britain, Conn. Jaunieji veiklūs lietuviškoje veikloje, baigę aukštuosius mokslus.

OTTO TOLISHUS, kilęs iš Mažosios Lietuvos, yra vienas iš New York Times redaktorių, dažnai parašas vedamuosius aktualiais lietuvių klausimais.

V. Maželio nuotrauka

• **Čiurlionio ansamblio koncertas** Brooklyne įvyksta gegužės 21 d., 7:30 val. vak. Academy of Music, Opera House salėje — 30 Lafayette Ave. Rengia Maiornio mokyklos tėvų komitetas.

Lietuvių moterų aktyviausios veikėjos New Yorke V. Jonuškaitė-Leskaitienė ir L. Bieliukienė.

NEJPRASTU LAIKU RENKAME MOKYKLOS TĖVŲ KOMITETĄ

Chicagiškiai lietuviai dažnai didžiuojasi savo Aukštesniąja Lituanistikos Mokykla, ko čia kitų ir gausenų tautybių sambūriai neturi. Ji baigianti II-tus savo gyvavimo metus, kuriai ilgesnį laiką vadovauja su visa siela tam darbui atsidavusi dir. A. Rugytė. Ji turinti gražų patyručių pedagogų būrelį, kurie su nemažesniu atsidavimu ir pasišventimu, kaip ir pati direktorė lavina mūsų jaunimą. Toji mokykla yra buvusi kelerius metus įname įvairiose parapijų pr. mokyklų patalpose. Tėvai Jezuistai, vertindami jos darbą ir matydami sunkų kelią už pasauliškai žemą atlyginimą leidžiais naudotis. Čia mokiniai ir mokytojai nesijaučia esą įnamiais ir tuo pačiu mokyklos mokslo lygis ir jos autoritetas metai iš metų kyla.

Gegužės 8 d. įvyko visuotinis tėvų susirinkimas rinkti 12-ji tėvų komitetą. Susirinkimo nuotaka buvo labai įtempta ir audringa. Buvo ir tokių, kurie apleidė susirinkimą, sakdami, kad nervai neperneš.

Labiau įsigilinus į visus padarytus pranešimus, diskusijas ir asmeniškai pasikalbėjus su reikiamais žmonėmis, susidarė įspūdis, kad mokykla šiais pasukiniais metais turėjo nepaprastą staigmeną. Buvęs tėvų katas per savo kadenciją reišėsi mokyklos gyvenime gana energingai įvesdamas tam tikrų gerų naujovių. Tai puiku. Tik K-to galva žengė tokiu keliu ir pasirinko tokius būdus, jog susidaro toks vaizdas: kas per 10 m. buvo padaryta ir taisyklės, ir statutas, ir tradicijos, ir viskas yra bloga; dabar visi pakluskite man, o aš, lyg mygtuku spaudimu, kaip robotus, valdysiu ir

• **Australijos lietuviams studentams** dabar vadovaus: D. Labutytė — pirm., K. Protas — sekret., S. Grincevičius — ižd. ir D. Katauskas.

• **Australijoje, Adelaidėje, aukštuosius mokslus baigė:** Antanas Gavelis — germanistika, Antanas Galatiltis — elektroninė inžinerija, Stasė Pacevičienė — odontologija, Kristina Varnaitė — mokyklų mokytoja.

• **S. J. Paltus, iš Los Angeles, mokėdamas** metinę prenumeratą, atsiuntė ir \$5.00 auką.

Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris neseniai suvaidino T. Beandono komediją "Karolio teta". Režisavo Z. Mikšienė. Nuotraukoje aktoriai: I. Šulcaitė, I. Laurinavičienė, K. Gricius, S. Geldauskas, A. Gladkauskas, R. Liškauskaitė ir L. Mingėlaitė.

kursime "mes" naują, tobulą mokyklą.

Tikimės, kad naujai išrinktas Tėvų Komitetas eis mokyklos gerinimo keliu, jo galva pasirinko nuoširdaus bendradarbiavimo būdą su m-jų taryba ir jos direktore, su tėvais ir visuomene ir Tėvais Jezuistais.

Dalyvis

CHICAGOJE PAGERBTAS ŠACHMATŲ MEISTERIS POVILAS TAUTVAIŠAS

Gegužės 8 d. Chicagos Jaunimo Namuose buvo pagerbtas daugkartinis Chicagos ir Illinois šachmatų meisteris Povilas Tautvaišas. Šia proga įvyko šachmatų žaibo turnyras, kuriame dalyvavo žymesnieji Chicagos šachmatininkai. Ir vakarieni sutraukusi apie 40 meisterio gerbėjų.

Vakarienių metu P. Tautvaišas buvo pasakyta nemaža gražių sveiklinimo žodžių. Lietuvos konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis čia pasidžiaugė dideliais meisterio laimėjimais, nesandais garbė ne tik jam pačiam, bet ir visiems lietuviams. Todėl jis linkėjo šio vakaro "kaltininkui" ir toliau skinti pergalės.

Sveiklinimo kalbas pasakė ir Chicagos kitataučių šachmatų klubų atstovai: Gutmanis, V. Tums, Angelo Sandrin ir Grumbacher. Visi šie kalbėtojai, kurie jau ne kartą buvo susitikę su Tautvaiša prie šachmatų lentos, iš-

Jaunimo Centro namuose Chicagoje buvo pagerbtas šachmatų meisteris P. Tautvaiša. Nuotraukoje P. Tautvaiša dėkoja susirinkusiems. Prie stalo, tarp svečių matyti dail. A. Varnas ir prof. Šmulskštys.

Z. Degučio nuotrauka

kėlė nemažus jo gabumus bei sumanumą.

Į sveiklinimus atsakydamas kiek ilgesnį kalbą pasakė pats Tautvaišas, kuris padėjo už vakaro surengimą, o taip pat ir už visus gražius linkėjimus. Jis pabrėžė, jog dalyvaudamas įvairiose varžybose jaučia didelę atsakomybę ne vien tik prieš savo sąžinę, bet ir prieš visus lietuvius.

Įvykusiame žaibo turnyre didžioji dalyvių dalis pasirodė apylygio pajėgumo. Čia I-IV vietas pasidalino: K. Jankauskas, J. Ramašauskas, P. Tautvaišas ir V. Tums, surinkę po 7 taškus. Toliau sekė A. Zujus su 6 1/2 tšk. ir kt.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

Po įvykusio "Šilainės" jubiliejinio koncerto Detroito, G. Gobienė, tautinių šokių grupės vadovė, ir solistė L. Jodytė, buvo apdovano- tos gėlėmis.

J. Gaižučio nuotrauka

E. CHICAGO

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

East Chicagos Bendruomenės apylinkės valdybos pastangomis suruoštas Motinos Dienos minėjimas įvyko gegužės 8 d. 4 val. p.p. Švento Pranciškaus lietuvių parapijos salėje, Harbor, Indiana.

Minėjimą atidarė Bendruomenės pirmin. Zigmas Moliejus, kuris pakvietė kun. Petrą Celiesių sukalbėti maldą iš Sibiro maldaknygės. Pagrindiniu minėjimo paskaitininku buvo pakviestas iš Chicagos agr. Alfonsas Andreika, kuris patriotiškai savo paskaitoje, iškėlė motinos reikšmę šeimoje, sulgyindamas su Tėvyne motina.

Mėninę programą išpildė East Chicagos Lituanistinės mokyklos mokiniai: Saulutė Girdžiūnaitė, Rūta Nainytė, Aldona Indreikaitė, Pacevičiūtė ir Ričardas Ho-

Lietuvių Tautinio Akademinio Sambūrio akademikų grupė Chicagoje. Sėdi: A. Siliūnas, M. Valiukėnas, J. Našlūnas, K. Kirvaitis. Stovi: J. Pročkys, J. Pavilionis, S. Trinkauskas ir J. Juodikis.

V. Noreikos nuotrauka

BALTIMORE

Nauja Tautinės Sąjungos skyriaus valdyba

ALT S-gos skyrius balandžio 30 d. turėjo metinį susirinkimą. Po metinės apyskaitos priėmimo vyko naujos valdybos rinkimai. Į valdybą išrinkti nauji, anksčiau valdybose nebuvę nariai: Antanas Česonis — pirmininku, Bronius Medelinis — sekretorium ir Jonas Galinaitis — iždininku. Spaudos reikalams išrinktas Motiejus Karaša. Susirinkime apsarstyti veiklos pagyvinimo ir naujų narių pritraukimo galimumai.

Gražus jaunimo bendravimas

Tautinių šokių grupė balandžio 30 d. surengė nuotaikingą pobūvį su įvairia programa, kurią išpildė jaunimėlis. Džiugu, kad tarp Baltimorės ir Philadelphiajos jaunimo tebesitęsia bendravimas. Ir šį kartą programos išpildyme talkino Philadelphiajos tautinių šokių grupė, p. Karalienės vadovaujama. Pirmą kartą Baltimorėje teko grožėtis "Sadutės" šokių.

Jauna smuikininkė B. pumpolytė vykusiai išpildė keletą kūrinių. Jos laikysena scenoje ir gana tobulas, pagal jos jauną amžių išpildymas, labai šiltai nuteikė klausytojus.

Po viešnių — A. Kaulinytės charakteringo šokio ir I. ir B. Banevičių smuikų dueto, vietiniai šokėjai taip pat pasirodė su tautiniais šokiais, o E. Višinskaitė pagrojo akordeonu.

Baltimorės šokių grupės tėvai rūpestingai atliko pasiruošimo ir pobūvio tvarkymo darbą, o mamytės prigaminio skanių užkandžių ir skanėstų. Jos skaidrijoje nuotaikoje savo gaminiiais vaišino svečius, žinoma, ir už svečių pinigų.

Vakarą nuotaikingai pravedė Matas Brazauskas, programos protarpiais įpinamas humoristinių pasakojimų. Būtų pravartu mūsų tautinių šokių grupei panašius viešus parengimus ruošti kas metai, kad jie pasidarytų tradiciniais.

Baisiojo birželio minėjimas

Bendruomenės apylinkė, susitariusi su B. Lietuvių taryba, baisiojo birželio minėjimą rengia birželio 19 d., bet ne Baltimorėje, o Anapolyje, Marylando sostinėje, kuri nuo Baltimorės yra už 30 mylių.

LVS Ramovė Baltimorės skyrius 1958 m. kariuomenės atkūrimo 40 metų minėjimą pradėjo prie ažuolo Anapolyje. Šiais metais AB apylinkės valdyba išvykė prie ažuolo surišo su baisiojo birželio minėjimo iškilmėmis.

Girtina, kad senosioms tradicijoms neduodama visai išblėsti.

M. Ka

lišas padeklamavę eileraščius. Laima Nainytė paskaitė ištrauką iš Tamulaičio novelės (Smuiklininkas).

Savo amžiumi labai jaunas, tik 8 metų Mičiulis, planu išpildė Paderevskio minuetą ir Šopeno mazurką. Tautinių šokių grupė, kuriai vadovauja p. Markevičienė, pašoko tautinius šokius: (Sukčių ir Sadutė).

Pabaigoj mėninės programos solistė N. Aukštuolienė padainavo Šopeno lietuvišką dainą ir Budriūno Šauksmas. Akompanavo Antanas Rimkus.

Visas minėjimo dalyvavusias mamytes jūrų skautės papuošė gėlėmis: prisegė po geltoną rožytę.

Minėjimas buvo gausus ir įspūdingas.

Pakenė